

ПРО ФІНАНСИ, БЮДЖЕТ І СТРАТЕГІЮ

– Дай мільйон, дай мільйон, дай мільйон! – Потім жебрак висолопив товстого, брудного язика і почав вертяти вже зовсім не зрозумілі дурниці... – Давай гроші! Гроші давай! – закричав він сердито.

Ілля Льф, Євген Петров.
Золоте теля

В інтернеті можна натрапити на світлина, на якій зображені Надзвичайна та Повноважна Амбулаторія України в США Оксана Маркарова, керівник Офісу президента Андрій Єрмак, голова Верховної Ради Руслан Стефанчук і міністр оборони Рустем Умеров під час їхньої зустрічі з державним секретарем США Ентоні Блінкеном.

Чи зуміла українська делегація продемонструвати глибоке розуміння проблем макрофінансової стабільності України, професійне орієнтування в питанні надання бюджетної допомоги Українській державі? З цього приводу з'явилося чимало коментарів. Усіляких. Про алармовий десант київських високопосадовців до США написано і сказано багато. Впереваж не надто оптимістично. І ця офіційна світлина з Вашингтона також наводить на певні роздуми, мимоволі викликає певні асоціації. Приміром, з популярною советською кінокомедією «Кавказька полонянка»...

Поміркуймо: коли на американському телеканалі Fox News Channel Андрія Єрмака поцікавились, чи він упевнений, що американські гроші в Україні не будуть вкрадені, очільник ОП авторитетно запевнив, що американці можуть спати спокійно; мовляв, їхні гроші під контролем...

Помовчимо. Проблема нагально-го отримання вкрай необхідної фінансової та військової допомоги для України потребує оперативного розв'язання. І тут не до іронії, і не до сарказму.

Можна припустити, що Володимир Зеленський вирушив до США «розрулювати» ситуацію. У його планах виступ у Сенаті, де український президент спробує закликати американців активніше допомагати ЗСУ.

Незалежно від соціального устрою у кожному суспільстві його провід, керівництво, еліта намагаються знайти відповіді на запитання: що, як і для кого/чого? З цією метою виробляють **стратегічний план** аби з'ясувати, де суспільство/державна перебуває, яка ситуація довкруг; де саме суспільство/державна хоче бути і що хоче мати; які загрози існують і як їх оминати; як можна дістатися до омріяної мети, які методи слід використати, які альтернативи існують, який план варто застосувати, які пріоритети визначені/встановлені; часові межі втілення плану, хто відповідальний за його реалізацію; які кошти для цього необхідні – **має бути чітке розуміння, що бюджет це не сума банкнот, а чіткий фінансовий план**. Гроші дають/позичають під ЩОСЬ конкретне. Має бути чіткий сценарій, пріоритети. І лише тоді декларується сума необхідних коштів для реалізації задуманого.

Це стосується і політики. Має бути чітке усвідомлення того ЩО трапиться, якщо не буде втілений у життя задекларований план. Має бути чітке розуміння загроз, які можуть виникнути, і хто та яким чином відповідь за допущені помилки.

Андрій Богдан (глава Адміністрації Президента України з 21 травня по 24 червня 2019 року і очільник Офісу Президента України з 25 червня 2019 по 11 лютого 2020 року) заявляв: «У нас немає плану. **Всі наші дії емоційні... ми самі не знаємо, що ми робитимемо. Це... не стратегічне планування**».

Це визнавав і Володимир Зеленський «У мене немає часу думати стратегічно. Я часто думаю тактично в інтересах України»...

Можна припустити, що саме через цю обставину економіка України досі не переведена на воєнні рейки, не організована належним чином мобілізація. Непрофесіоналізм державного керівництва розчаровує і демотивує військових, громадян.

«Біда, що ми традиційно, від часів Хмельницького, не маємо стратегії розбудови незалежної України й ідеологічного забезпечення незалежності. **Із тьми-тьмущої стратегії нам потрібна одна – але переможна. Нам бракує стратегії-основи. Як на мене, то це мала б бути стратегія ідентичності, навернення українців до своїх джерел і цінностей**» (Леонід Капелюшний).

Можна створювати безліч стратегій майбутнього, однак якщо владці не розуміють навіщо вони (стратегії) потрібні державі, її громадянам, то нічого путнього не буде. Необхідна чітка візія бачення перспектив, чітке розуміння, хто є надійними партнерами України. А ще в суспільстві має бути створена атмосфера довіри. Передусім до влади. Якщо їй не довіряють свої громадяни, то чому мають довіряти чужинці. Якщо не до-

віряєте банкові, то гроші тримаєте під подушкою.

Україна займає либонь перше місце в світі щодо нереалізованих стратегій. Визнаймо: три десятиліття живемо, не маючи амбітної мети і конкретного плану. Кудись йдемо, але, погodyмося, конкретної цілі не маємо.

Повчальний приклад. У 1992 році українські націонал-демократи не зуміли роздобути 50 тисяч американських доларів, аби придбати телевізійний канал – тодішній очільник ТРК Охримович пропонував голові УРП Левкові Лук'яненку здійснити цю купівлю. Не судилось. Придбали ТБ-канал чужинці, не українці (здається, такий собі Лаудер). Ми втратили унікальну можливість створити справді національний телеканал. Була загублена одна з унікальних можливостей впливу на спотворену комуністичною пропагандою свідомість постсоветських громадян. Натомість ця надважлива діянка державного будівництва (йдеться про можливість соціального і культурного виховання українців за допомогою телебачення) опинилась у віданні не українських патріотів. Наслідки пожинаємо....

Українській державі бракує реальної геополітичної доктрини, в її громадян відсутнє усвідомлення того, ким хочуть бути, немає розуміння світу та його бачення у майбутньому.

Справді. Міністерство культури викидає мільйони на неефективні державні медіа, секретар РНБО стверджує, що країну може представляти лише президент, прем'єр, спікер і МЗС. Усіх інших (народних депутатів зокрема) називає політичними туристами, таким чином опосередковано називаючи туристами і депутатів Європарламенту, конгресменів і сенаторів США, парламентарів країни Євросоюзу....

За тридцять років жодна влада не зуміла повернути українців в європейське лоно, не спромоглася прище-

пити громадянам Української держави почуття відповідальності за своє майбутнє. Отримавши незалежність і свободу, українці не змогли належним чином нею розпорядитися.

Сто літ тому на цю обставину звернув увагу генерал-хорунжий Юрко Тютюнник: «У нас були каменярі і часом непогані, але не було архітекторів-творців. Ми не мали провідників. Ті люди, що вважали себе провідниками, не були ними... І в тому власне й була наша трагедія, що вони не вміли говорити з ворогами як слід, ще більше, вони не вважали росіян за ворогів».

Умри, Платоне, краще не скажеш.

Як подекував класик: «Біда, якщо пироги почне пекти швець, а чоботи береться тачати пирижник – і справа не піде на лад». Так алегорично сказано про непрофесіоналізм – кожен має займатися своєю справою.

Під час війни влада в країні має перейти до військового уряду, а не перебувати в руках завгоспів та їхніх заступників і радників. Державний корабель обростає черепашками і тоне. Має бути створений Державний комітет оборони, який володіє всією повнотою військової, політичної та господарської влади. Державою мають керувати фахівці-патріоти, а не корупціонери, непрофесіонали.

У часи пріснопам'ятого СССР дотепники вправлялись у здоровому сарказмі, пропонуючи дотепні абрєвіатури для позначення стовпових елементів «развітої соціалістической системи»: ДОРи – діти ответственных работников, ЛОРи – любовнікі/любовніці ответственных работников, СУКІ – случайно устроївшисяс кваліфіцирование інженери.

Нинішні «слуги народу» прогнозовано виявилися нездатними до стратегічного планування. Вони досі не усвідомили, що не економіка керує ідеями, а навпаки – ідеї стимулюють розвиток економіки й нації, породжу-

ють рух суспільства у майбутнє.

«Зараз, як не глянеш, то верхівка, керівництво у багатьох закладах, установах, в державі не українська... Не може керувати народом особистість, яка ментально не є з цим народом, не є виразником ментальності цього народу, не знає мови по-справжньому, байдужа і глуха до культури, до історії народу. Це не український лідер. Нам треба, щоби були українські лідери» (Павло Гриценко, директор Інституту української мови академік НАНУ).

І вони, ці лідери, мають усвідомити масштабність довготривалих завдань, які постали перед Україною. Треба налаштуватись на довготривалий державотворчий марафон: мілітарний, політичний, економічний, культурний. А для цього треба мати доволі численну провідну верству. Закон Парето це підтверджує.

Стратегічною помилкою Української Центральної Ради було нерозуміння ролі Збройних сил для утвердження Української держави. Зазнавши поразки у спровокованій російськими більшовиками неоколоніалістській війні з московією, останні підрозділи армії УНР 21 листопада 1921 року перейшли Збруч. Сто літ минуло відтоді. Маємо про це пам'ятати. І маємо не допустити цього.

Коли війну програвали, господарем ставав завойовник. Пам'ятаймо пророчі слова Юрія Яновського, українського письменника першої половини ХХ століття: «Коли ми переможемо, нас потім прославлять і додадуть нам ще чужої слави і піднесуть на щитах угору для всіх приїдешніх полкoлiнь. Коли нас переможуть – нічого нам не чекати ні тепер, ні потім – від нас і нашу славу відберуть, розточуть нашу чесноту, сміливість, заплують нашу мету й наші очі».

Олег К. РОМАНЧУК,
публіцист

**БУДЕМО ЩИРО ВДЯЧНІ ВСІМ НЕБАЙДУЖИМ
ЗА БУДЬ-ЯКУ ФІНАНСОВУ ПІДТРИМКУ
ЧАСОПИСОВІ!**

Наш поточний рахунок:

ІВАН UA083252680000000002600744144

в ПАТ АКБ «Львів», МФО 325268, ЄДПРОУ 19326603

Одержувач: ТзОВ «Універсум».

